

שיאל אבירך וירגדך

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 16:19

יציאת השבת: 15:19

י"ב כסלו תשע"ד

גיליון מס' 142

שאלות ותשובות על הפרשה

מאת ר' עזרא מרום

עונג שבת

"קטנתי מכל החסדים, ומכל-האמת, אשר עשית, את-עבדך:" (לב-יא)

אמרו חכמינו: "תלמיד חכם צריך שיהא בו אחד משמונה שבשמינית שבגאווה" (סוטה ה') - אעפ"י שהגאווה מידה מגונה היא, בכל זאת צריך תלמיד חכם שתהא בו שמינית שבשמינית ממידה זו.

יש להבין, מה טיבה של לשון זו "שמונה שבשמינית"?

אלא, אמר הגאון מווילנא זצ"ל, הפרשה שמינית שבתורה היא

"וישלח", והפסוק השמיני שב"וישלח" הוא, "קטנתי מכל החסדים" - הרי רמז בכך שצריך תלמיד חכם ללמוד מפסוק זה, כי אפילו כשהוא מצליח ויש לו במה להתפאר ולהתגאות, כפי שאמר יעקב: "זעתה הייתי לשני מחנות" - בכל זאת עליו לזכור, כי אך חסדי השם יתברך הם אלה, וע"י כך יבוא לידי "קטונתי"...

"קטונתי" - זה שאני קטן בעיני עצמי, גם זה "מכל החסדים" - מחסדי השם יתברך הוא, שאחרי כל ההצלחות יכול אדם להישאר שפל בעיני עצמו... (הרבי מלובלין ז"ל)

מעינה של תורה

1. "עם לבן גרתי". ציין 2 פירושים לכך.
 - א. גרתי = גר, כלומר לא נעשיתי שר וחשוב, אלא גר.
 - ב. גרתי = תר"ג מצוות שמרתי.
2. כמה פעמים קרא יעקב לעשו בתואר "אדוני" ולמה זה גרם?
 - א. 8 פעמים.
 - ב. 8 מבניו של עשו היו מלכים.
3. לקראת הפגישה עם עשו התכונן יעקב ל-3 דברים. מה הם? דורון, תפילה ומלחמה.
4. "ויאבק איש עמו". ציין 2 פירושים לכך. (רש"י)
 - א. ויאבק = העלה אבק.
 - ב. ויאבק = יוחבק.
5. "ויאבק איש עמו". מי היה האיש? (רש"י)

איש = המלאך גבריאל.
6. מי אמר למי?
 - א. יש לי רב? ב. יש לי כל?
 - א. עשו ליעקב. ב. יעקב לעשו.
7. "ויבא יעקב שלם". מהם 3 הדברים שהיה בהם שלם? שלם בגופו, בממונו ובתורתו.
8. על מי מסופר בתנ"ך שהקים:
 - א. סוכה? ב. סוכות?
 - א. יונה הנביא הקים סוכה כדי שיהיה לו צל.
 - ב. יעקב הקים סוכות למקנהו.

למי בתורה ניתנו הכינויים הבאים:

 - א. נשיא הארץ? ב. נשיא אלוקים?
 - א. שכם בן חמור. ב. אברהם.
9. על 2 דברים מסופר בפרשתנו שנקברו תחת עצים. מהם הדברים ואילו עצים?
 - א. יעקב הטמין עבודה זרה ונזמים של שכם תחת עץ האלה.
 - ב. דבורה מינקת רבקה נקברה תחת עץ האלון.
10. "ואביו קרא לו בנימין".
 - א. מה משמעות השם בנימין? (רש"י)
 - ב. באיזה שם קראה לו רחל?
 - א. בן ימין = בן הדרום כי נולד בנגב (ימין = דרום).
 - ב. בנימין = בן ימים, כלומר שנולד לעת זקנה.
 - ב. רחל קראה לו בן אוני.
11. "לא יקרא שמך עוד יעקב, כי אם ישראל". מה מיוחד בשם ישראל? בשם ישראל רמזים כל האבות והאמהות: י = יצחק, יעקב. ש = שרה. ר = רבקה, רחל. א = אברהם. ל = לאה.
12. מה שמות הוריו של עמלק? שם אביו אליפז (בן עשו) ושם אימו תמנע.
13. "הוא ענה אשר מצא את הימים במדבר ברעותו את החמורים".
 - א. מי הם הימים?
 - ב. מה מקור שמם?
 - ג. מי בתנ"ך מצא אתונות?
 - א. ימים = פרדים.
 - ג. ימים = מטילים אימה על הבריות.
 - ב. שאול המלך.
14. "ויאבק איש עמו".
 - א. מי נאבק עם יעקב? (רש"י)
 - ב. באיזה איבר נפגע יעקב?
 - א. שרו של עשו.
 - ב. נקעה כף ירכו - בגיד הנשה.
15. "ויקח את אחד עשר ילדיו". היכן היתה דינה? (רש"י)

הוחבאה בתיבה.
16. על עוד אישה מסופר שהוחבאה בתיבה. מי היא? (רש"י)

שרה.
17. מה שם המקום בו נאבק יעקב עם המלאך ואיזה שם נותן לו יעקב?
 - א. מעבר יבוק.
 - ב. פני אל.
18. "בן פורת יוסף בן פורת עלי עין".

רחל אמנו -

מקבצת את בניה לגבולם

מדוע קיבל הקב"ה את תפילתה של רחל לסלוח לישראל ולהשיבם מן הגלות יותר מן האבות? האם מסירת הסימנים של רחל לאחותה היה מעשה של מסירות נפש גדול יותר מכל מסירות הנפש שעשו האבות למען הקב"ה, שהגדול שבכולם עקידת יצחק? ננסה לבאר זאת בכמה דרכים:

א. אין ספק שמסירות נפשה של רחל הייתה מיוחדת בזה שלא הייתה על גופה אלא מסירות נפש על עולמה הרוחני, היה בו ויתור אישי להכניס צרה לביתה, ולקחת מיכולת המימוש הרוחני שלה עם יעקב, ושמא יעקב יוותר עליה בכלל, ונמצאת מפסידה את כל עולמה הרוחני. **רחל בטלה עצמה לגמרי לעשיית הטוב.** אולם גם בעקידת יצחק מצאנו שהיה משום ויתור רוחני על המשך דרכו הרוחנית של אברהם, אך ייחודה של רחל היה שהיא לא נצטוותה על כך כאברהם, וזה גדלותה שבכל זאת מסרה נפשה על אחותה.

ב. מפני שהחטא שבשבילו גלינו מארצנו, בפרט בבית שני, היה בגלל שנאת חנם, ורחל שוויתרה לאחותה ומסרה נפשה עליה שלא תתבייש, הוכיחה במעשיה אהבת אחים אין קץ, **ובזכות זה נתקבלו תפילותיה למחול על שנאת חנם,** וזיכרון מעשיה יביא לגאולה.

ג. המהר"ל: איך יש במעשה רחל תשובה על חטא ע"ז, כפי שהיא אומרת: "מפני מה קנאת לע"ז שאין בה ממש", מה שייך קנאה אצל הקב"ה, ולמה שימחל להם על שעבדו ע"ז?

אם רחל לבד הייתה מולידה ליעקב י"ב שבטים הייתה ביניהם אחדות גמורה, אולם רחל ראתה בצער אחותה, ובכך בעצם ויתרה על האחדות בין השבטים למען אחותה. מעשה החסד המופלג הזה שעשתה רחל למען אחותה תוך ויתור על המצב האידיאלי של אחדות ביתה, מלמד עד כמה

20. א. מי היה בלע בן בעור?
ב. מי עוד בתנ"ך אביו נקרא בעור?
א. מלך אדום. ב. בלעם.

21. "ותמת רחל..." באיזה גיל נפטרה רחל לפי המדרש?
בגיל 36 (לפי סדר עולם ב).

מדוע זכה יוסף שלא תשלוט עין הרע בזרעו?
כי יוסף הסתיר את אימו מעינו של עשו ע"י שעמד לפניה.

19. "עדה בת אילון" היא בשמת. מה משמעות השם בשמת? שהיתה מקטירה בשמים לעבודת כוכבים.

חידון באדיבות פרסומא אתר מידע לקהילה הדתית ברחובות

4. מהו התנאי בו יעקב מוכן לשלח את האישי? (ל"ב, כ"ז)

5. מהו שמו החדש של יעקב?

המפגש עם עשוי

1. מה הייתה תגובת עשוי כאשר פגש את יעקב? (ל"ג, ד)

2. מה מציע עשוי כעזרה ליעקב? וכיצד בעדינות דוחה אותה יעקב? (ל"ג, י"ב-י"ד)

3. היכן קונה יעקב חלקת שדה? כמה שילם עליה? (ל"ב, י"ח-י"ט)

4. מהו הציווי המתואר בפרק ל"ה פסוק א, וכיצד התכוננו אליו?

5. "ותמת דבורה מינקת רבקה" (ל"ה, ח) מדוע זכתה דבורה שמיתתה תוזכר בתורה? (רש"י)

6. בן אחד נולד ליעקב בארץ ישראל. מיהו? כיצד קוראת לו אימו וכיצד קורא לו אביו? (ל"ה, י"ז)

7. היכן נקברה רחל? (ל"ה, ט"ז)

8. מה שמותיהן של נשות עשוי בפרשתנו? (ל"ו, א-ב). מה שמותיהן בפרשת תולדות?

הכנה למפגש עם עשוי

1. "וישלח יעקב מלאכים" - כיצד מפרש רש"י את המלה "מלאכים"?

2. מה משיבים המלאכים ליעקב? (ל"ב, ז)

3. "ויירא ויצר" (ל"ב, ז) - ממה חושש יעקב אחרי שומעו את דברי המלאכים? (שני חששות) (רש"י)

4. אלו שלושה דברים עושה יעקב בעקבות דברי המלאכים? (רש"י ל"ב, ט)

5. מהי המתנה שמכין יעקב לעשוי? כמה יעקב שולח מכל סוג? מדוע יש הבדל בין זכרים לנקבות? (רש"י ל"ב, ט"ו)

6. מה מבקש יעקב מעבדיו אשר מוליכין את העדרים לעשוי? (ל"ב, י"ח)

המפגש עם המלאך

1. את מי פוגש יעקב כאשר הוא עובר את מעבר יכין? (ל"ב, כ"ג - ל)

2. מי מנצח במאבק?

3. מה מבקש האיש בעלות השחר? מדוע? (רש"י ל"ב, כ"ז)

זכות הלימוד בעלון מוקדשת לעילוי נשמת
שמואל בן שלום מורחי ז"ל
ולרפואת אברהם צבי בן שמואל הכהן
מינה בת נחמה

להקדשות ולקבלת העלון כל יום רביעי באימייל ניתן לפנות ל: ShealAvicha@gmail.com
לארכיון העלונים: www.pirsuma.com/shal_avicha

ופירוד, ומעצם טבעו גורם לחטא, כדי שבסופו של דבר תהיה אחדות גדולה יותר המחברת בין שונים.

כוחה של רחל היה בכך שהייתה יכולה להכניס את צרתה לביתה, ואז לכאורה לגרום לפירוד בבית, אולם הדבר נעשה מתוך מסירות נפש למען אחותה דבר שמעיד על אחדות וחיבור, וסוף מעשה במחשבה תחילה, ולעתיד לבוא יגיעו כל השבטים לאחדות גמורה, וזה מכוחה של רחל שיכולה לחבר בין קצוות, ויתרון רב יהיה לכך, שבייחוד הכוחות כולם בישראל תתגלה מידת תפארתם.

הרב דוד דב לבנון

מורכב הוא העולם הזה, ועד כמה משמשים בו כוחות שונים, אלא שאנו צריכים לחיות בו בהתחשבות הדדית ויחד עם זאת להגיע למצב הרוחני הרצוי. עד שלבסוף יגיעו כל הכוחות האישיים הללו לידי אחדות אמיתית גמורה.

ואם כן במסירות נפשה של רחל היא רמזה להקב"ה שיסלח לישראל על חטא ע"ז, כמו שהיא קבלה באהבה את צרתה, וידעה שיצא מזה מחלוקת ופירוד, כי האמינה שבסוף יתאחד בית יעקב. כך גם הקב"ה יקבל בהבנה את חטאם שנבע מהצורה שבה נברא העולם, שיש בו "שניות"